

6 Privire de ansamblu asupra diverselor epoci ale căilor lui Dumnezeu

„... dispensation of the fulness of times.”
„... administrarea (sau: economia) împlinirii timpurilor.”
Efeseni 1.10

6.1 Introducere

În capitolele anterioare ne-am ocupat aproape pe neobservate cu trei epoci, care au apărut înaintea noastră într-un mod foarte natural. (1) În Vechiul Testament Dumnezeu a dat poporului Israel făgăduințe cu totul deosebite. Parțial ele s-au împlinit cu venirea Domnului Isus, însă făgăduințe fundamentale nu s-au împlinit încă. (2) După răstignirea și învierea lui Isus a început un timp nou, și apostolului Pavel i-au fost încredințate adevăruri și taine deosebite. În mod deosebit începând cu § 4.2.2.6 am văzut că Pavel (3) s-a referit la „un veac viitor” sau „lumea locuită care va veni” (Evrei¹ 6.5; 2.5), în care se vor împlini darurile de har și chemările care au fost date lui Israel, și anume atunci când Salvatorul va veni din Sion (Romani 11.26).

6.2 Explicarea noțiunilor: „economie” sau „dispensație”

În multe cercuri noțiunea „dispensaționalism” este într-adevăr mult răspândită, însă sunt puțini cei care au o imagine vagă despre ce se ascunde înapoia acestei noțiuni. Și mult mai puțin este cunoscut, că sunt diferite variante de dispensaționalism (vezi § 22.32).

Expresia „dispensaționalism” vine de la cuvântul englez *dispensation*. În unele comentarii biblice acest cuvânt este tradus prin noțiunea de „timp al mântuirii”. Dar deoarece este vorba de diferite *dispensation* și acestea sunt denumite ca timp al *mântuirii*, la unii a apărut gândul că în diferitele perioade de timp ale istoriei omenirii ar putea fi căi diferite spre *mântuire*. Însă Scriptura nu cunoaște căi diferite de mântuire. De aceea noi considerăm nefavorabilă noțiunea „timp al mântuirii”. Alte comentarii biblice traduc cuvântul *dispensation* cu noțiunea „economie (gestiune)”, pe care și noi o preferăm.

Acest cuvânt „economie” (gestiune) nu se întâlnește în traducerea Bibliei în limba germană cunoscute de noi. Corespondența engleză *dispensation* se găsește însă în cea mai cunoscută traducere engleză, așa-numita King-James-Bibel (KJB)², de exemplu în Efeseni 1.10: „... dispensation of the fulness of times”.³ În Efeseni 3.2 este vorba de „administrarea harului lui Dumnezeu” (KJV: „dispensation of grace”). Aici și în toate celelalte locuri, în care se întâlnește cuvântul corespunzător în limba greacă *oikonomia*, *dispensation* nu are nimic a face cu o „perioadă de timp”. Cu toate că prin expresia „administrarea plinătății timpului” este vorba de timpul Împărăției de o mie de ani, aici nu este vorba de această perioadă de timp în sine. Această expresie înseamnă mai degrabă, că acest timp are o administrare. Ea este

¹ După convingerea noastră apostolul Pavel este scriitorul epistolei către Evrei.

² Engl. *King James Version* (KJV), prima publicare 1611. Ediția a șaptea din 1769 este versiunea cea mai folosită astăzi.

³ Elberfelder 2003: „... administrarea (sau: economia) împlinirii timpurilor.”

caracterizată prin aceea că Hristos va fi Cap peste toate și toate vor primi de la El îndrumare, hrană, binecuvântare și determinare.

Deci cuvântul *dispensation* nu descrie în Biblie o anumită *perioadă de timp* în sine. Însă Dumnezeu rânduiește diferite „economii” pe pământ pentru perioade de timp diferite, aceasta înseamnă, El stabilește anumite „reguli” pentru viața oamenilor pe pământ. Sunt de fapt și timpuri fără astfel de reguli.⁴ Pentru a evita problemele definițiilor diferite ale cuvântului „economie”⁵ și să înțelegem toate perioadele de timp care nu au reguli prescrise, vrem în continuare să vorbim mai bine despre „epoci”; epoci, în care relația lui Dumnezeu cu omul este foarte diferit alcătuită.⁶

6.3 Epoci diferite, dar numai o singură cale a mântuirii

Adeptilor adevărului dispensațional li se reproșează deseori că ei privesc diferitele economii ca „perioade de mântuire” diferite cu căi diferite spre mântuire. Chiar dacă în Scriptură se pot diferenția *epoci* diferite, totuși pentru credincioși nu există *căi* de mântuire diferite. Există numai *o singură mântuire*, pe care Hristos a realizat-o prin lucrarea Sa la cruce, și numai *o singură cale* spre mântuire, și anume prin pocăință și credință în Dumnezeu.

Însă în *relația* dintre Dumnezeu și omul mântuit este vorba de mai mult decât numai de viața nouă și iertarea păcatelor. *Toți* credincioșii *tuturor* timpurilor au fost mântuiți prin același sânge al lui Hristos și au primit viața nouă și iertarea păcatelor; însă această mântuire este numai baza relației lor cu Dumnezeu. Această relație între credincios și Dumnezeu poate fi de natură foarte diferită în diferitele epoci: de exemplu poziția, chemarea și binecuvântările care caracterizează această relație la o „familie a lui Dumnezeu”⁷ (Efeseni 3.15) este total altfel decât la celelalte.⁸ Lucrarea Domnului Isus la Golgota era unică, și toți credincioșii din toate

⁴ Din acestea fac parte timpul dinainte de potop și timpul Bisericii.

⁵ C. I. Scofield: „Un timp al mântuirii este o perioadă sau un veac al planului de mântuire divin, o perioadă de timp, în care omul este încercat cu privire la ascultarea sa față de voia lui Dumnezeu referitoare la o deosebită revelație a mântuirii” (*Die neue Scofieldbibel*, Wuppertal [R. Brockhaus Verlag] 1997⁴, S. 3).

E. G. Maier: „7. În timpurile de mântuire sau economii este încercată ascultarea omului de voia revelată a lui Dumnezeu. 8. Fiecare timp de mântuire revelează neascultarea omului de voia revelată a lui Dumnezeu. 9. Pe baza neascultării omului fiecare economie conține sau se termină cu o judecată din partea lui Dumnezeu. Fiecare economie (perioadă de mântuire) dovedește natura stricată a omului prin păcat” (*Die biblische Lehre von den Heilszeiten*, Hünfeld [Christlicher Mediendienst] 2007, S. 41)

J. N. Darby: „... o administrare sau o ordine după ale cărei principii Dumnezeu guvernează pământul” (*The Dispensations and the Remnants in Collectanea – JND, JGB, GVW*, Ministry at Leamington 3-7 June 1839, Edinburgh [J. S. Robertson] 1882, p. 42 (tradus).

⁶ În locul acesta nu ne vom ocupa mai departe cu detalii referitoare la încercările specifice și neascultarea omului în fiecare epocă în parte, deoarece această temă depășește cadrul propus pentru această carte. De altfel încercarea omului s-a încheiat odată cu crucea (vezi § 14).

⁷ Aici nu sunt numite fiecare familie creștină, ci grupe deosebite de creaturi, care stau în relații diferite cu Dumnezeu (de exemplu îngeri, credincioși izraeliți din Vechiul Testament, credincioși ai Bisericii, și așa mai departe; vezi § 10.5.10).

⁸ Iau naștere diferențe și prin aceea că într-o „familie” înțelegerea anumitor realități este alta decât în altă „familie”. Și credincioșii Vechiului Testament ca și „copii ai făgăduinței” erau copii ai lui Dumnezeu (Romani 9.8) – chiar dacă ei nu stăteau în aceeași relație cu Dumnezeu cum stăm noi astăzi -, despre aceasta ei nu știau nimic.

epocile pot primi mântuirea⁹ numai pe baza sângelui vărsat al lui Isus; însă Scriptura niciunde nu face aluzie că efectul deplin al acestei lucrări cu toate binecuvântările, care sunt în afara mântuirii, trebuie să fie exact același pentru toți credincioșii tuturor timpurilor. Mântuirea este o latură, dar relația respectivă cu Dumnezeu sau binecuvântarea, de care are parte o anumită grupă de oameni, este absolut cu totul altceva. Efectele asupra relației noastre cu Dumnezeu și poziției noastre față de Dumnezeu nu trebuie să fie în mod necesar identice, numai pentru faptul că mântuirea este aceeași pentru fiecare epocă de credincioși.¹⁰ Vom reveni la aceasta în § 10 la studiul tainei din epistola către Efeseni.

6.4 Prezentare grafică a diferitelor epoci

Principial se pot diferenția următoarele epoci:

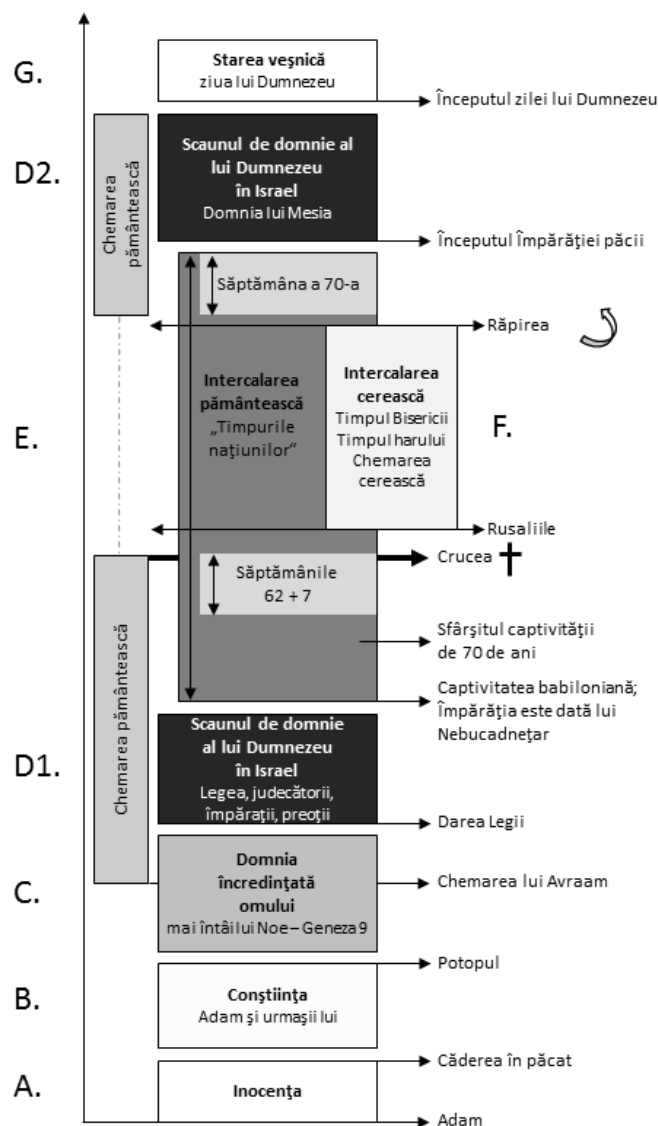

Fig. 3 Diferite epoci ale timpului

⁹ „Mântuire” ca traducere a noțiunii *soteria* din limba greacă, tradus deseori și prin „salvare”.

¹⁰ Înainte de potop nu exista o „mântuire” în sensul acesta.

6.5 Explicarea epocilor (de la § 6.4)

6.5.1 A: Inocența

Omul este creat inocent și cu o voință proprie și trăiește în Grădina Eden în părtășie cu Dumnezeu – această epocă durează până la căderea în păcat. Niciodată omul nu a mai redobândit starea de inocență, și niciodată nu o va redobândi. Natura nouă, pe care noi am primit-o la convertirea noastră, nu este *inocență*, ci „sfânt și fără pată” (Efeseni 1.4; compară și cu § 10.3.1.1), ceea ce este mult mai mult.

6.5.2 B. Conștiința

După căderea în păcat și alungarea din Grădina Eden, în mod deosebit *conștiința*, pe care omul a primit-o prin mănucarea din pomul cunoașterii binelui și răului, este etalonul pentru viața pe pământ: omul are acum aptitudinea de a cunoaște binele și răul. Însă voința lui nu mai este liberă, ci este robită sub păcatul (Romani 6.17,20), pe care fiecare om îl poartă în sine începând de la căderea în păcat. În această epocă omul este condus *exclusiv* prin conștiință și nu printr-o făgăduință, o domnie (vezi epoca următoare) sau prin Legea lui Dumnezeu. Cu potopul din timpul lui Noe se termină această epocă, care în 2 Petru 3.6 este numită și „lumea de atunci”. Dumnezeu nimicește omul de pe fața pământului din cauza răutății lui (Geneza 6.5-7) și începe din nou cu omul în persoana lui Noe, care a găsit har în ochii Domnului.

6.5.3 C Domnia în general

După potop nu numai conștiința singură este determinantă pentru om. Dumnezeu încredințează omului *domnia*, sub care el trebuie să se supună; în Noe El dă omului sabia (un simbol al autorității executive), ca să mențină pe pământ dreptul și ordinea (Geneza 9.3-7) și să nu lase violența omului să se reverse. Omul trebuia de aici înainte să pedepsească el însuși răul: „Celui care varsă sânge de om, de către om i se va vărsa sângele lui: pentru că El a făcut pe om după chipul lui Dumnezeu” (Geneza 9.6). Aceasta era ceva nou. În epoca anterioară a conștiinței, de exemplu, nimeni nu avea voie să pedepsească pe Cain pentru omorârea fratelui său Abel (vezi Geneza 4.15b). Epoca domniei omului se întinde de la Noe și până în timpul când s-a dat Legea. Începând de acum omul avea voie să mănânce și carne (Geneza 9.3).

În timpul acesta este începutul unei alte linii: Dumnezeu se revelează patriarhilor (Avraam, Isaac, Iacov) și alege un om (Avraam) dintre popoare, ca să-i dea lui (și urmașilor lui) o chemare specială. Prin aceasta începe faza chemării pământești care cu întrerupere va dura până la sfârșitul Împărăției de o mie de ani.

6.5.4 D1: Scaunul de domnie al lui Dumnezeu în Israel

Dumnezeu exercită acum domnia direct pe pământ în mijlocul poporului Său. El Își așează *scaunul Său de domnie* acolo (Exod 40.34,35); administrarea poporului este regulată prin Lege. Dumnezeu Însuși cârmuiește poporul Său (Exod 19.4-6). El scoate poporul prin Moise din Egipt. Mai târziu poporul va fi condus prin judecători, preoți, împărați și profeți. Deoarece poporul s-a stricat, s-a dedat idolatriei și nu este gata să se întoarcă, Dumnezeu predă împărăția împăratului babilonian Nebucadnețar (Daniel 2.37). Slava Domnului părăsește Templul (Ezechiel 10; 11): Dumnezeu renunță pentru un timp la scaunul Său de domnie în Israel; în timpul Împărăției de o mie de ani El îl va relua în Persoana lui Hristos. Prin aceasta este întreruptă epoca chemării pământești a lui Israel.

6.5.5 E: Intercalarea pământească – națiunile domnesc

Dumnezeu predă domnia națiunilor în persoana lui Nebucadnețar (Daniel 2.37,38), deoarece poporul Său s-a îndepărtat de El și s-a îndreptat spre idoli. Această epocă de timp este numită și „timpurile națiunilor” (Luca 21.24). Poporul ajunge mai întâi în captivitatea babiloniană de șaptezeci de ani. Legea nu este anulată și își păstrează valabilitatea pentru Israel pe parcursul întregii acestei epoci a națiunilor.

Sub Zerubabel și Ezra poporul are parte de două mari reveniri în țara lui. Într-adevăr există acum în Israel o domnie – nu este însă domnia lui Dumnezeu. Dumnezeu nu Își mai are scaunul de domnie în Israel, de unde mai înainte El a condus (compară cu 1 Cronici 29.23). Însă chemarea pământească a lui Israel merge cu precădere mai departe, și Dumnezeu acționează mai departe cu poporul Său și fără domnia Lui directă. Astfel poporul de aici din țară va fi încercat câteva secole mai târziu prin prezența Fiului lui Dumnezeu, Mesia al lor, și după eșuarea lor în această încercare va fi dus din nou în captivitate – de data aceasta în toată lumea. În tot acest timp gloria Domnului nu se mai reîntoarce; scaunul de domnie al lui Dumnezeu nu este ridicat din nou în Israel. Poporul Israel este în acest timp „Lo-Ami”: „Nu-i poporul Meu” (Osea 1.9). Acest timp al națiunilor este în sensul strict al cuvântului o intercalare *pământească* (în contrast cu cea *cerească*, vezi § 16) și ea a devenit necesară, deoarece poporul Israel s-a îndepărtat de Dumnezeu. Ea continuă să existe până în momentul când Domnul va reveni în putere și glorie mare și Își va relua scaunul de domnie în Ierusalim (Ezechiel 43.1-4). Pe parcursul acestei perioade de timp, potrivit cu Daniel 2, autoritatea de domnie a fost încredințată la patru imperii mondiale succesive – imperiilor mondiale mari ale națiunilor, prezentate prin patru animale (Daniel 7).

Prin expresia „intercalare” vrem să arătăm clar că aici avem a face cu ceva deosebit: derularea lucrurilor este oprită, și pentru un anumit timp este întreruptă domnia directă a lui Dumnezeu pe pământ. Acest „timp intermediar” a început cu ducerea în robie a lui Iuda sub Nebucadnețar (capul de aur, leul) și este încheiat cu lovitura distrugătoare pe care o va da Domnul reîntors (piatra fără mâini) ultimului imperiu, și anume imperiului roman restaurat (picioarele și degetele din lut și fier). Prin această lovitură chipul din Daniel 2 va fi sfărâmat în pulbere.

Dumnezeu a prevăzut această epocă în planul Său așa, deoarece El avea intenția să încerce nu numai pe iudei, ci și pe națiuni: la venirea lui Hristos era iarăși în țară o parte reprezentativă a lui Israel sub domnia națiunilor. În felul acesta omul a fost încercat la modul cel mai general, nu numai iudeul. Hristos a fost lepădat de toți oamenii, nu numai de iudei, ci și de națiuni. Prin aceasta este dovedit înaintea întregii creații, că omul este de neîmbunătățit. Toate încercările, de a vedea dacă el poate fi restaurat (vezi § 14) s-au încheiat cu rezultate clare. O altă încercare a omului nu mai există după răstignirea lui Isus, deoarece respingerea Fiului lui Dumnezeu reprezintă punctul culminant al răutății omului.

6.5.6 F: Intercalarea cerească – timpul Adunării (Bisericii)

Epoca „timpului de har” este o intercalare cerească și pentru un timp merge paralel cu intercalarea pământească, cu „timpurile națiunilor”. Timpul de har începe la Rusalii și se va termina odată cu răpirea Adunării. Oamenii care cred în Domnul Isus sunt adăugați la Adunare. Adunarea în ceea ce privește ființa ei „nu este din lume” (Ioan 17.16); Dumnezeu a încetat într-un anumit fel să mai acționeze cu oamenii, deoarece ei s-au dovedit a fi nefolositori. El acționează numai în felul că Evanghelia este propovăduită și că El alcătuiește

un popor cu totul nou din oamenii care cred în Hristos ca Salvator al lor. Acest popor are caracter ceresc, deoarece Capul lui este deja în cer, și de aceea „cetățenia (credincioșilor) este în ceruri” (Filipeni 3.20). Acest timp de har nu se anexează la epoca anterioară (vezi D1), ci este oarecum o intercalare în „timpul națiunilor”. El întrerupe în primul rând timpul chemării pământești a lui Israel, după ce acest popor și-a pierdut toate pretențiile sale.

Această epocă este caracterizată prin trei lucruri deosebite:

1. *Hristos* este glorificat ca Om în cer (Efeseni 1.20,21).
2. *Duhul Sfânt* ca Persoană a fost trimis de Tatăl *pe pământ* într-o funcție foarte deosebită: El este pecetea, confirmarea faptului că credincioșii sunt în Hristos. El este ungerea lor, arvuna lor a moștenirii lor cerești. El locuiește în trupul lor ca într-un templu. Credincioșii au fost adăpați cu un singur Duh și pecetluiți și prin Duhul au fost botezați să alcătuiască un singur trup (1 Corinteni 12.13; 2 Corinteni 1.21,22; Efeseni 1.13).
3. *Pe pământ* există *trupul lui Hristos*, alcătuit din toți credincioșii adevărați și legați *cu Capul în cer* (Efeseni 1.22,23).

După răpirea Bisericii Dumnezeu reia legătura cu Israel (vezi D2) și alcătuieste rămășița lui. Prin aceasta se reia și se continuă chemarea pământescă a lui Israel.

6.5.7 D2 Scaunul de domnie al lui Dumnezeu în Israel: Împărăția păcii

Multe făgăduințe din scrierile profetice își așteaptă împlinirea. Dumnezeu va relua prin Domnul Isus domnia în Ierusalim, așa cum este făgăduit în multe scrieri (de exemplu Psalmul 24.7-10), așa că toate făgăduințele neîmplinite referitoare la viitorul pământesc al poporului Israel vor putea fi împlinite și prin aceasta chemarea pământescă se va încheia. Atunci chemarea și domnia în Israel vor fi iarăși unite. Această epocă începe aproximativ cu venirea Domnului în putere și mare glorie și durează o mie de ani (Apocalipsa 20.2,4,6). După sfârșitul „timpului națiunilor” (vezi E) se va continua epoca D1 și va fi dusă definitiv la final.

6.5.8 G: Starea veșnică – Ziua lui Dumnezeu

După sfârșitul Împărăției păcii de o mie de ani va începe starea veșnică, care este vestită în Apocalipsa 21.1-8. Dumnezeu va fi „totul în toți” (1 Corinteni 15.28). Starea veșnică este numită în 2 Petru 3.12 și „ziua lui Dumnezeu”.

6.5.9 Alte epoci

S-ar putea face și împărțiri mai detaliate și reda alte epoci, de exemplu timpul când Domnul Isus era pe pământ, timpul după ce Biserica va fi răpită și începe Necazul cel mare. Pentru simplificare am lăsat la o parte aceste epoci.

6.6 Exemple pentru diferențierea epocilor

În mod deosebit credincioșilor tineri, care încă nu au învățat se diferențieze epocile între ele, deseori le vine greu să decidă cum trebuie interpretate anumite locuri din Biblie. Vrem în continuare să vedem două exemple, care în contextul diferențierii epocilor între el într-adevăr nu au importanță decisivă, dar sunt foarte ușor de înțeles.

6.6.1 Hrănirea cu carne de animale

La începutul istoriei omenirii nu îi era permis lui Adam să se hrănească cu animale. Dumnezeu a dat omului la început numai hrana vegetală (Geneza 1.29). După potop Dumnezeu a permis omului să se hrănească de atunci înainte și cu carnea de animale (Geneza 9.3). Mai târziu s-au dat iarăși poporului îngrădiri prin Lege cu privire la alegerea animalelor, a căror carne era permis să fie consumată. În timpul actual de har omul are voie să mănânce din *toate* animalele cu excepția celor sugrumate și cu excepția sângelui (Faptele Apostolilor 15.29), și animale care în Vechiul Testament erau interzise a fi consumate.

Dacă citim Biblia, ar trebui să ne întrebăm: Cui a fost adresat în primul rând mesajul respectiv? Este acesta valabil textual pentru noi sau noi putem face numai o aplicare spirituală la noi? Locuri din Scriptură ca cele din Deuteronom 28.13; Zaharia 8.23 sau Isaia 60.1-4 se referă de exemplu la epoca sau economia Împărăției de o mie de ani: atunci Israel va fi cap peste toate națiunile, care vor fi binecuvântate prin Israel. Și indicațiile din Legea lui Moise și afirmațiile și profețiile din cărțile profetice ale Vechiului Testament nu trebuie aplicate unu la unu la noi astăzi.¹¹ Când dimpotrivă în Vechiul Testament Ființa lui Dumnezeu este prezentată la modul cel mai general, atunci desigur nu se schimbă nimic în celelalte epoci.

6.6.2 Pedepșa cu moartea

Pedepșa cu moartea pentru ucigaș a fost introdusă deja în epoca în care Dumnezeu a dat domnia omului la modul cel mai general (mai întâi lui Noe după potop). Odată cu darea Legii, aplicarea pedepsei cu moartea a fost extinsă, de exemplu la practicarea homosexualității, la adulter, la tâlhari, hulitori etc. Însă instrucțiunile Legi nu sunt valabile în timpul de acum: ele erau limitate la sistemul teocratic¹² în Israel. Îndrumarea dată lui Noe (Geneza 9.5,6) dimpotrivă are valabilitate generală, deoarece ea a fost dată *tuturor* oamenilor și nu special lui Israel prin Lege. Până astăzi ea nu a fost anulată. Potrivit cu Romani 13.4 guvernul sau autoritatea publică are sabia de la Dumnezeu, aceasta înseamnă că statul are dreptul să introducă pedepșa cu moartea. Creștinul are o chemare cerească și aparține unui popor ceresc și „nu este din lume” (Ioan 17.16); el este aici pe pământ numai un „străin”, un „venetic” (1 Petru 2.11), care nu se amestecă în chestiunile politice ale statului – de aceea el nu se va pronunța nici *împotriva* și nici în *favoarea* introducerii pedepsei cu moartea.

Așa cum vedem în exemplele acestea, trebuie să diferențiem bine diferitele epoci, ca să înțelegem corect Biblia. Dar dacă s-a recunoscut odată, că Dumnezeu a avut pentru om căi diferite în timpuri diferite, nu va fi greu pentru a așeza fiecare loc din Scriptură la locul lui propriu și din ele să tragi posibilele învățături pentru sine. Diferențierea diferitelor epoci este ca o cheie pentru înțelegerea Bibliei. Totdeauna ar trebui să ne gândim că potrivit cu 1 Corinteni 10.6 și Romani 15.4 scrierile Vechiului Testament ne slujesc ca model și „au fost scrise spre învățătura noastră”. Nici o pagină din Scriptură nu este fără importanță pentru un creștin, din toate putem extrage învățături pentru noi. Aceasta dă valoare Bibliei.

¹¹ Toate trebuie studiate în lumina Noului Testament.

¹² Teocrație: formă de guvernare în care autoritatea statală este legitimată exclusiv religios și este exercitată de cineva ca Dumnezeu respectiv de o singură persoană respectată ca locțiitor al lui Dumnezeu pe pământ sau de profeți (© Duden – Deutsches Universalwörterbuch, Mannheim (Dudenverlag) 2003⁵).

6.7 Referiri biblice la diferite epoci

Alte referiri la diferite epoci, economii, veacuri etc. sunt expresiile următoare, pe care le întâlnim mereu în Cuvântul lui Dumnezeu:

- Daniel 2.44: „Și, în zilele împăraților acestora, Dumnezeuul cerurilor va ridica o împărăție care nu va fi nimicită niciodată ...”
- Matei 28.20: „Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacului.”
- Luca 21.24: „... până se vor împlini timpurile națiunilor.”
- 1 Corinteni 15.28: „Dar, când Îi va supune toate, atunci și Fiul Însuși va fi supus Celui care I-a supus toate, pentru ca Dumnezeu să fie totul în toți.”
- Galateni 4.4: „... dar când a venit împlinirea timpului.”
- Efeseni 1.10: „... administrarea împlinirii timpurilor.”
- Efeseni 1.21: „... nu numai în veacul acesta, ci și în cel viitor.”
- Efeseni 2.7: „... ca să arate în veacurile viitoare nemărginita bogăție a harului Său, în bunătate față de noi, în Hristos Isus.”
- Efeseni 3.21: „... a Lui fie gloria în Adunarea în Hristos Isus, pentru toate generațiile veacului veacurilor!”
- Evrei 1.1: „... la sfârșitul acestor zile ne-a vorbit în Fiul”
- Evrei 2.5: „Pentru că nu îngerilor le-a supus El lumea locuită care va veni, despre care vorbim.”
- Evrei 6.5: „... lucrările de putere ale veacului viitor.”
- Evrei 9.26: „... dar acum, la sfârșitul veacurilor, S-a arătat o singură dată.”
- 2 Petru 3.12: „... așteptând și grăbind venirea zilei lui Dumnezeu, din cauza căreia cerurile, fiind aprinse, vor fi descompuse, și elementele, arzând cu căldură, se vor topi.”

La aceste locuri din Biblie trebuie să ne punem întrebarea, la ce epoci se referă diversele expresii: dacă ne gândim la timpul în care Dumnezeu va fi „totul în toți” (1 Corinteni 15.28), ne gândim la starea veșnică; când auzim despre „împlinirea timpului” (Galateni 4.4), ne gândim la timpul când Domnul a fost pe pământ; când citim despre „veacul viitor” (Evrei 6.5), atunci este vorba de Împărăția păcii care va veni, care potrivit cu Apocalipsa 20 va dura o mie de ani.

Dacă vrem să înțelegem Biblia, ar trebui să ținem seama de aceste împărțiri – nu pentru a sprijini un sistem de gândire teologic, ci pentru ca din fiecare loc să luăm pentru noi învățătura corectă. Cât de multe secte creștine și grupări s-au format, deoarece aceste împărțiri și diferențe în epoci nu au fost văzute sau nu se vrea să fie văzute și se sprijină pe lucruri care aparțin unei cu totul altă economie sau epocă.

6.8 Învățătura despre economii în prezent și în istorie

6.8.1 Învățătura despre economii – nu este o construcție grea

Dispensaționaliștilor, care fac această deosebire a epocilor, li se reproșează deseori, că ei construiesc un sistem teologic complicat. Dar nu rezultă aceste lucruri fără aproape nici un efort la citirea lor fără idei preconcepute? Cu siguranță nu totdeauna totul este ușor de înțeles; cu privire la această temă apar unele întrebări, și mulți credincioși apără păreri care principial se deosebesc de cele spuse mai înainte. În capitolul acesta multe lucruri nu pot fi tratate și trebuie dezbătute în alt loc (vezi începând cu partea a patra a cărții).

6.8.2 Părinții Bisericii

La începutul creștinismului au fost puțini oameni care au avut acces la Cuvântul lui Dumnezeu. Probabil din acest motiv părinții Bisericii au putut mult mai ușor, decât probabil ar fi astăzi, să apuce pe un drum ale cărui rezultate noi le putem întâlni astăzi pretutindeni. Pe de o parte ei au făcut cunoscute adevăruri biblice și pe de altă parte au introdus învățături false. De ce abia începând aproximativ cu secolul 19 a devenit din nou cunoscută învățătura despre diferențierea economiilor? S-au înșelat cu adevărat aproape 1800 de ani părinții bisericii și credincioșii, atunci când de exemplu nu au mai acordat lui Israel nici o speranță pentru viitor sau când au afirmat că de la începutul lumii a existat numai un popor al lui Dumnezeu și drept urmare toți credincioșii tuturor timpurilor ar aparține numai unei *singure* biserici?

Și în alte domenii a existat deja foarte devreme o abatere de la Cuvântul lui Dumnezeu. Deja în scrierile lui Ignatius din Antiohia, care a fost episcop de Antiohia în jurul anilor 80-110 (137), citim cu privire la episcopat și la poziția prezbiterilor și diaconilor, cum aluatul clericalismului a început să lucreze după moartea apostolilor.¹³ Fără îndoială și Ignatius din Antiohia era un creștin și pregătit să meargă până la extrem pentru chestiunea lui Hristos. Pe de altă parte este de neînțeles că deja așa de devreme a putut pătrunde în creștinătatea tânără o astfel de influență nimicitoare, ale cărei urmări până astăzi nu au fost înlăturate. Aceasta a condus în cele din urmă atât de departe, că un sistem clerical, care este total contrar Sfintei Scripturi, a exercitat influență prin putere lumească, politică, al cărui aroganță nu este de depășit: un om păcătos și expus greșeli este privit ca locțiitor al lui Hristos, și afirmațiile lui doctrinare „ex cathedra”¹⁴ sunt privite ca infailibile.

Apostolul Pavel a atenționat pe credincioșii din Efes, că *după plecarea lui* „lupi răpitori” vor exercita influența lor (Faptele Apostolilor 20.29), și lupul în piele de oaie nu s-a lăsat mult timp așteptat. Chiar și din mijlocul lor „se vor ridica oameni vorbind lucruri stricate, ca să-i tragă pe ucenici după ei” (Faptele Apostolilor 20.30). Toți scriitorii epistolelor din Noul Testament ne arată că va veni decăderea, și ruina a început deja în zilele lor (2 Tesaloniceni 2; 2 Timotei 3; Iacov 5.8,9; 2 Petru 2; 3; Iuda; Apocalipsa 2; 3). Și Ignatius amintit mai sus a pus o piatră de temelie nimicitoare, fără să vrea, prin care creștinismul s-a dezvoltat într-o direcție cu totul falsă. Reformatorilor cum ar fi Luther, Calvin, Zwingli și mulți alții, nu avem voie să le luăm în nume de rău dacă ei nu au recunoscut învățăturile false, pe care astăzi mulți creștini le recunosc ca false, și să-i condamnăm din cauza aceasta. Ei au avut o comandă de la Dumnezeu, să repună în sfeșnic un anumit adevăr, și ei au îndeplinit această comandă. Pentru aceasta noi datorăm mulțumire acestor părinți! Tot așa datorăm mulțumire părinților care în secolul al 19-lea au fost destinați să repună în sfeșnic alte adevăruri. În cele din urmă noi avem desigur de mulțumit Dumnezeului nostru, care în harul

¹³ Ignatius scrie în scrisoarea lui adresată efesenilor: „De aceea se cuvine pentru voi să umblați corespunzător voinței episcopului, așa după cum și faceți. Căci prezbiteriul vostru venerabil, demn de Dumnezeu, este așa de strâns legat cu episcopul cum sunt coardele legate cu țitera. ... Dacă rugăciunea unei singure persoane sau a două (persoane) are o astfel de putere, cu cât mai mult rugăciunea episcopului și a întregii biserici?” Din scrisoarea adresată lui Polycarp; „Se cuvine ca mirele și mireasa să încheie legătura cu încuviințarea episcopului ... Fiți de partea episcopului, pentru ca și Dumnezeu să fie de partea voastră. Sufletul meu îl pun în joc pentru aceia care sunt supuși episcopului, prezbiterilor și diaconilor; să-mi fie permis să primesc împreună cu ei partea mea la Dumnezeu.” Sursa: <http://www.unifr.ch/bkv/buch286.htm> [18.8.2009].

¹⁴ Aceasta înseamnă, atunci când el își exercită funcția ca mai mare păstor al bisericii.

Său, cu toată decăderea principială și de nestăvilire din creștinătate, mereu a dăruit treziri și astfel de treziri poate să dăruiască și astăzi în fiecare loc.